

BESZÁMOLÓ AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM BÖLCSESZET- TUDOMÁNYI KARA DOKTORI ISKOLÁINAK 2024. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL

1.1. A doktori iskolák humánerőforrása

1.1.1. A doktori iskolák vezetése (DI-vezető, DIT, adminisztráció)

Doktori iskola	Doktori iskola vezető	Doktori iskola titkára
Filozófiatudományi	Ullmann Tamás DSc, egyetemi tanár	Marlyin Mónika
Irodalomtudományi	Kulcsár-Szabó Zoltán DSc, egyetemi tanár	Horváth Zsolt
Nyelvtudományi	Tolcsvai Nagy Gábor MHAS, egyetemi tanár <i>Károly Krisztina DSc, egyetemi tanár (2024.02.26-tól)</i>	Marlyin Mónika
Történelemtudományi	Sonkoly Gábor DSc, egyetemi tanár <i>Varga Zsuzsanna DSc, egyetemi tanár (2024.07.11-től)</i>	Horváth Zsolt

Tolcsvai Nagy Gábor 2023. november 24-én betöltötte 70. életévét, ezért a Nyelvtudományi Doktori Iskola törzstagjai Károly Krisztina DSc, egyetemi tanár személyében új vezetőt választottak. Az új DI vezető 2024. február 26-tól kapta meg kinevezését.

A Filozófiatudományi és Irodalomtudományi Doktori Iskola megerősítette Ullmann Tamást és Kulcsár-Szabó Zoltánt vezetői posztjukon (mandátumuk 2023. december 31-én járt le).

Ullmann Tamás a 2024/25-ös tanévben alkotói szabadságon van, a Filozófiatudományi DI vezetői feladatokat Olay Csaba DSc, egyetemi tanár, őt követően (2024 novemberétől) pedig Zvolenszky Zsófia PhD, egyetemi tanár látja el.

Sonkoly Gábor DSc, egyetemi tanár 2024. augusztus 31-el távozott az Egyetemről; a Történelemtudományi DI törzstagjai Varga Zsuzsanna DSc, egyetemi tanárt választották meg a DI vezetőjének.

A doktori iskolákkal kapcsolatos adminisztrációs feladatokat a BTK Doktori és Tudományszervezési Irodája (DTI) koordinálja. A DTI berkein belül egy tanulmányi előadó (teljes munkakörét kitöltően), két doktori iskolai titkár, valamint két tudományszervezési referens (munkakörük

nagy részét kitevően) foglalkoznak a doktorandusz hallgatók tanulmányi, komplex vizsga jelentkezési és szervezési, doktori eljárás indítási és lebonyolítási (beleértve a doktori szigorlatokat és nyilvános védéseket is) ügyeivel.

1.1.2. A doktori iskola törzstagi köre

1.1.2.1. Filozófiatudományi Doktori Iskola

Bodnár M. István	CSc, egyetemi tanár
Darida Veronika	PhD, habilitált egyetemi docens
E. Szabó László	DSc, egyetemi tanár / professor emeritus
Forrai Gábor	DSc, egyetemi tanár
Hammer Ferenc	PhD, habilitált egyetemi docens
Kovács András Bálint	DSc, egyetemi tanár
Olay Csaba	DSc, egyetemi tanár
Polyák Gábor	PhD, egyetemi tanár
Ruzsa Ferenc	DSc, egyetemi tanár
Ullmann Tamás	DSc, egyetemi tanár
Zvolenszky Zsófia	PhD, egyetemi tanár

A Filozófiatudományi DI törzstagjai közül elhunyt Bacsó Béla DSc, egyetemi tanár és Kelemen János MHAS, professor emeritus.

Rényi András PhD, professor emeritusnak az Egyetemi Doktori Tanács *emeritus törzstag* címet adományozott.

1.1.2.2 Irodalomtudományi Doktori Iskola

Balogh F. András	PhD, habilitált egyetemi docens
Bónus Tibor	DSc, habilitált egyetemi docens
Gintli Tibor	DSc, egyetemi tanár
Kiss Farkas Gábor	PhD, habilitált egyetemi docens
Kiss Szemán Róbert	PhD, egyetemi tanár
<i>Kiszl Péter</i>	<i>PhD, egyetemi tanár (új törzstag)</i>
Kroó Katalin	DSc, egyetemi tanár
Kulcsár-Szabó Zoltán	DSc, egyetemi tanár
Lukács István	DSc, egyetemi tanár
Menczel Gabriella	PhD, habilitált egyetemi docens
Simon Attila	DSc, egyetemi tanár
Szilágyi Márton	DSc, egyetemi tanár
Timár Andrea	PhD, habilitált egyetemi docens

Az Irodalomtudományi DI 2024 novemberében törzstagjai közé választotta Bárh János PhD, egyetemi tanárt – az Egyetemi Doktori Tanács jóváhagyása 2025 elején várható.

1.1.2.3 Nyelvtudományi Doktori Iskola

Birtalan Ágnes	CSc, egyetemi tanár
Bóna Judit	DSc, egyetemi tanár
Brdar-Szabó Rita	PhD, egyetemi tanár
Hamar Imre	DSc, egyetemi tanár
Károly Krisztina	DSc, egyetemi tanár
Pátrovics Péter	PhD, egyetemi tanár
Slíz Mariann	PhD, egyetemi tanár
Szijj Ildikó	PhD, habilitált egyetemi docens
Szombathy Zoltán	DSc, egyetemi tanár
Tátrai Szilárd	DSc, egyetemi tanár
Tolcsvai Nagy Gábor	MHAS, egyetemi tanár / professor emeritus
Törkenczy Miklós	DSc, egyetemi tanár

A Nyelvtudományi DI 2024 decemberében törzstagjai közé választotta Kissné Bartha Csilla CSc, egyetemi tanárt és Kósa Gábor PhD, egyetemi tanárt – az Egyetemi Doktori Tanács jóváhagyása 2025 elején várható.

A Nyelvtudományi DI egykori törzstagjai közül az Egyetemi Doktori Tanács Kiss Jenő MHAS, professor emeritusnak és Giampaolo Salvi CMHAS, professor emeritusnak *emeritus törzstag* címet adományozott.

1.1.2.4. Történelemtudományi Doktori Iskola

Bagi Dániel	DSc, egyetemi tanár
Borhy László	MHAS, egyetemi tanár
Dezső Tamás	PhD, egyetemi tanár
Etényi Nóra	PhD, habilitált egyetemi docens
Fazekas István	DSc, egyetemi tanár
Géra Eleonóra	DSc, habilitált egyetemi docens
Horn Ildikó	DSc, egyetemi tanár
Juhász József	DSc, egyetemi tanár / professor emeritus
Körmendi Tamás	PhD, habilitált egyetemi docens
Mohay Tamás	DSc, egyetemi tanár
Nagy Balázs	PhD, habilitált egyetemi docens
Németh György	DSc, egyetemi tanár
Sipos Balázs	PhD, habilitált egyetemi docens
Szijártó István	DSc, egyetemi tanár
Szilágyi Ágnes Judit	DSc, habilitált egyetemi docens
Varga Zsuzsanna	DSc, egyetemi tanár
Vida Tivadar	DSc, egyetemi tanár
Zólyomi Gábor	CSc, egyetemi tanár
Zsoldos Attila	MHAS, kutatóprofesszor

A docensi beosztású törzstagok közül Géra Eleonóra és Szilágyi Ágnes Judit MTA doktori eljárása sikeresen lezárult, egyetemi tanári kinevezésük 2025-ben várható – ez további fiatal törzstagok felvételének nyit utat.

Az Egyetemi Doktori Tanács a Történelemtudományi DI korábbi törzstagja, Magyarics Tamás CSc, professor emeritus számára *emeritus törzstag* címet adományozott.

1.1.3. A doktori iskola oktatói, témakiírói, témavezetői, programvezetői

A doktori iskolák számos új oktatót és témavezetőt fogadtak be, bővítve ezzel a DI-k tudományos és oktatási portfólióját új vagy korábban csak kismértékben vagy egyáltalán nem lefedett témakörökkel.

Az új oktatók és témakiírók alapos habituszvizsgálaton estek át, amelyet a DI-k tanácsai folytattak le: a BDT irányelvei alapján oktatóvá csak olyan személyt fogadtak be, aki a habilitációs követelmények¹ felének, témahirdetőnek csak olyan személyt fogadtak be, aki habilitációs követelmények 2/3-ának megfelelt.

A 2024-es év során a BDT az alábbi személyek befogadását támogatta:

NÉV	DOKTORI ISKOLA	SZEREPKÖR
Bakos Katalin	Filozófiatudományi Doktori Iskola	témavezető
Kelemen Pál	Filozófiatudományi Doktori Iskola	témavezető
Szombathy Zoltán	Filozófiatudományi Doktori Iskola	témavezető
Vermes Katalin	Filozófiatudományi Doktori Iskola	témavezető
Czeglédy Anita	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Csibra Zsuzsanna	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Doncsecz Etelka	Irodalomtudományi Doktori Iskola	oktató
Gács Anna	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Kővári Réka	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Medgyesy-Schmikli Norbert	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Mezei Gábor	Irodalomtudományi Doktori Iskola	oktató
Pataki Viktor	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Salánki Zsuzsanna	Irodalomtudományi Doktori Iskola	témavezető
Taskovics Okszana	Irodalomtudományi Doktori Iskola	oktató, majd témavezető
Zách Lili	Irodalomtudományi Doktori Iskola	oktató
Zoltán Dominika	Irodalomtudományi Doktori Iskola	oktató

¹ Vö. ELTE Habilitációs Szabályzata 62.§

Augustin-Llach, Maria Pilar	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Bunta Ferenc	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Fekete Imre	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Hoványi Márton	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Kriston Renáta	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Krizsai Fruzsina	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Łakomska Bogna	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Lehmann Magdolna	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
M. Pintér Tibor	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
M. Pintérné Márkus Katalin	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Nemeskey Dávid Márk	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Pap Andrea	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Smid Dávid	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
Szabó Gergely	Nyelvtudományi Doktori Iskola	témavezető
C. Tóth Norbert	Történelemtudományi Doktori Iskola	oktató
Földváry Miklós	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Horváth László	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Kató Péter	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Kovács Attila	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Melkovicsné Madarász Anita	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Menyhárt Krisztina	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Mezei Bálint	Történelemtudományi Doktori Iskola	oktató
Németh András	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Peres Zsuzsanna	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Pétervári Kinga	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Scheibner Tamás	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Simon Katalin	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Tonhaizer Tibor	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Toronyi Zsuzsanna	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető
Zombory Máté	Történelemtudományi Doktori Iskola	témavezető

KDSz2016 12.§ (5) bek. értelmében, ha a programvezető lemondásával megüresedik a programvezetői poszt, az illetékes doktori iskola pályázatot ír ki annak betöltésére.

A programvezetői megbízások KDSz2016 12.§ (7) bek. értelmében öt évre szólnak, ennek letevével értékelni kell a program (és a programvezető) munkáját, illetve új pályázatot kell kiírni a programvezetői tisztség betöltésére.

KDSz2016 12.§ (8) bek. szerinti, 2019-ben pályáztatási nélküli programvezetői megbízások – az időközben lezajlott programvezető-váltások kivételével - 2024. augusztus 31-én lejártak – ez lehetőséget adott a DI-knak szakmai működésük áttekintésére, a minőségbiztosításra vonatkozó irányelvek mentén (vö. 1.2.1 pont).

A DI-k 2024. tavaszán kiírták és elbírálták a programvezetői pályázatokat; a Bölcsészettudományi Doktori Tanács (BDT) a DI-tanácsok szakmai véleménye alapján az alábbi személyeknek adott ötéves programvezetői megbízást:

NÉV	DOKTORI ISKOLA	DOKTORI PROGRAM
Zvolenszky Zsófia	Filozófiatudományi	Analitikus filozófia
Bene László	Filozófiatudományi	Antik és középkori filozófia
Olay Csaba	Filozófiatudományi	Etika és politikai filozófia
Ullmann Tamás	Filozófiatudományi	Fenomenológia
Endrődi Gábor	Filozófiatudományi	Művészettörténet
Schein Gábor	Irodalomtudományi	1945 utáni magyar irodalom
Gintli Tibor	Irodalomtudományi	Az irodalmi modernség
Bereczki András	Irodalomtudományi	Az uráli népek folklórja és irodalma
Palágyi Tivadar	Irodalomtudományi	Francia irodalom
Balogh F. András	Irodalomtudományi	Germanisztikai irodalomtudomány
Kiszl Péter	Irodalomtudományi	Könyvtartudomány
Szilágyi Márton	Irodalomtudományi	Magyar és európai felvilágosodás
Bárth Dániel	Irodalomtudományi	Magyar és összehasonlító folklorisztika
Réthelyi Orsolya	Irodalomtudományi	Néderlandisztika – Skandinavisztika
Kroó Katalin	Irodalomtudományi	Orosz irodalom és irodalomkutatás
Kulcsár-Szabó Zoltán	Irodalomtudományi	Összehasonlító irodalomtudomány
Vaderna Gábor	Irodalomtudományi	Romantika és kora modern magyar irodalom
Menczel Gabriella	Irodalomtudományi	Spanyol és portugál nyelvű irodalmak
Menyhárt Krisztina	Irodalomtudományi	Szláv irodalmak
Szigetvári Péter	Nyelvtudományi	Angol nyelvészet
Gyuris Beáta	Nyelvtudományi	Elméleti nyelvészet
Robin Edina	Nyelvtudományi	Fordítástudomány
Dezső Csaba	Nyelvtudományi	Indológia
Brdar-Szabó Rita	Nyelvtudományi	Interkulturális nyelvészet
Szántó Iván	Nyelvtudományi	Iranisztika

Birtalan Ágnes	Nyelvtudományi	Mongolisztika
Károly Krisztina	Nyelvtudományi	Nyelvpedagógia és angol alkalmazott nyelvészet
Hamar Imre	Nyelvtudományi	Sinológia
Dezső Tamás	Történelemtudományi	Assziriológia és hebraisztika-judaisztika
Czoch Gábor	Történelemtudományi	Atelier interdiszciplináris történelemtudomány
Bács Tamás	Történelemtudományi	Egyiptológia
Bali János	Történelemtudományi	Európai etnológia
Bagi Dániel	Történelemtudományi	Rusisztika és kelet-európai történelem
Horn Ildikó	Történelemtudományi	Kora újkori magyar történelem
Nagy Balázs	Történelemtudományi	Középkori és kora újkori egyetemes történelem
Varga Zsuzsanna	Történelemtudományi	Modernkori Magyarország
Géra Eleonóra	Történelemtudományi	Művelődéstörténet
Patay-Horváth András	Történelemtudományi	Ókortörténet
Borhy László	Történelemtudományi	Régészet
Szijártó István	Történelemtudományi	Társadalom- és gazdaságtörténet
Szilágyi Ágnes Judit	Történelemtudományi	Új- és jelenkori egyetemes történelem

Azon programok esetében, ahol nem érkezett be érvényes pályázat, a BDT állásfoglalása alapján a DI vezetője legfeljebb egy éves időtartamra megbízást adhat professor emeritusnak is a programvezetői feladatok ellátására. Ennek leteltével újra ki kell írni a pályázatot.

DI-vezetői döntés alapján az alábbi személyek kaptak egyéves programvezetői megbízást:

NÉV	DOKTORI ISKOLA	DOKTORI PROGRAM
Déri Balázs	Filozófiatudományi	Vallástudomány
E. Szabó László	Filozófiatudományi	Logika és tudományfilozófia
Ruzsa Ferenc	Filozófiatudományi	Interkulturális filozófia
Déri Balázs	Nyelvtudományi	Ókortudomány
Havas Ferenc	Nyelvtudományi	Uráli nyelvek és nyelvészet
Knipf Erzsébet	Nyelvtudományi	Germanisztika
Salvi Giampaolo	Nyelvtudományi	Romanisztika
Tolcsvai Nagy Gábor	Nyelvtudományi	Magyar nyelvészet
Zoltán András	Nyelvtudományi	Orosz nyelvészet

Az Irodalomtudományi DI tanácsában a szlavisztikai programcsoportot Lukács István visszalépése után Kroó Katalin DSc, egyetemi tanár képviseli.

A Nyelvtudományi DI tanácsában az ókortudományi-orientalisztikait tudományterületek képviselőjét Déri Balázs kiválásával Szombathy Zoltán DSc, egyetemi tanár látja el.

1.2. A doktori iskola szakmai tevékenysége

1.2.1. A doktori iskolai képzés tartalmát, felépítését, képzési tervét érintő változások

A doktori iskolák a képzéseik alapvető szakmai tartalmait az új képzések 2016-os bevezetésekor határozták meg, azt követően folyamatos finomhangolások történtek, amelyek egy része a képzési tervek (a hallgatói visszajelzések és a tudományos szempontok alapján történő) módosításában manifesztálódott.

EDSz2016 18.§ (5) bek. alapján a képzési terveket érintő változásokat minden év április 30-ig van lehetőség előterjeszteni. A 2024-ben javasolt és elfogadott változtatások egyrészt a képzési tervek finomhangolását érintette:

- a *Germanisztikai nyelvtudomány Skandináv nyelvészet* alprogramjának képzési tervében egyes tárgyak megnevezését javasolták módosítani, a doktori iskolán belüli sinergiák jobb kihasználása, illetve a hallgatói igények és kutatási irányok adekvátabb támogatása érdekében;
- a *Nyelvpedagógia és angol alkalmazott nyelvészet* program képzési tervében gyenge előfeltételeket javasolt bevezetni a kutatói szemináriumok egymásra épülő tematikájának és hallgatókra vonatkozó követelményrendszerének érvényesítésének érdekében.

Másrészről pedig, a programvezetői pályázatok lebonyolításával kapcsolatosan, a DI-k szakmai és akkreditációs szempontok alapján áttekintették a programstruktúrájukat, és a hatékonyabb működés érdekében programok megszüntetéséről, illetve összevonásáról döntöttek az alábbiak szerint:

- a programok működési feltételeinek való megfelelés érdekében az Irodalomtudományi DI tanácsa programok összevonásokról határozott az alábbiak szerint:
 - o a *Portugál nyelvű irodalmak: a prózai műfajok története* és a *Spanyol nyelvű irodalmak* programok összevonva, **Spanyol és portugál nyelvű irodalmak** néven működik tovább;
 - o a *Néderlandisztika* és *Skandinavisztika* programok összevonva, **Néderlandisztikai és skandinavisztikai irodalomtudomány** néven működik tovább;
- a programvezető kérésére, nyugdíjba vonulása okán, *Az orosz irodalom és kultúra Kelet és Nyugat vonzásában* program megszűnik;
- a Történelemtudományi DI *Rusztisztika* program vezetésére nem érkezett be érvényes pályázat; a működési feltételeknek való megfelelés érdekében a program a Kelet-európai történelem programmal összevonva **Rusztisztika és kelet-európai történelem** néven működik tovább,
- *Az Oszmán Birodalom, a magyarországi török hódoltság és a Török Köztársaság története* program vezetésére nem érkezett érvényes pályázat; mivel a programnak főállású oktatója valamint hallgatója sincs, működését beszünteti. Témakiírásainak a Kora újkori magyar történelem, valamint az Új- és jelenkori egyetemes történelem programok adnak otthont.

A 2019-ben bevezetett, de gyakorlatban csak a 2020/21-es tanévben elkezdődött digitális bölcsészeti workshop a 2021-es évtől már bejáratottan működik, mind a szervezési-adminisztrációs

mind pedig szakmai-tartalmi oldalról. A DB workshop szervezésében a kari hivatal szorosan együttműködik a Digitális Bölcsészet Tanszékkal. A workshopkal kapcsolatos (hallgatói) visszajelzéseket is figyelembe véve folyamatosan monitorozzuk a képzés hatékonyságát – ennek eredményeképpen a 2024 tavaszi szemesztertől újra működnek személyes jelenlétben megszervezett kurzusok is magyar és angol nyelven, amelyek tartalmilag is megújulnak.

A Bölcsészettudományi Kar Könyvtári Hálózatával, a Doktorandusz Önkormányzattal, illetve a nemzetközi hallgatók képviselőjét ellátó international student representative-vel együttműködve rendszeresen sor kerül MTMT-használati, kutatóstámogatási, idéző-keresési, (open-access) publikációs képzésekre, workshopokra mind magyar, mind angol nyelven.

Doktoranduszaink is rendszeresen részt vesznek a Hungarian Startup University Program képzéseiben, illetve a BTK kezdeményezésére indult innovációs ötletversenyen (Ideathon).

A tudományszervezési irodák között elindult karközi egyeztetések eredményeképpen megfontolás tárgyává tesszük a pályázati / pályázatiírói készségek fejlesztésére irányuló (soft-skill) képzés indítását, amennyiben rendelkezésre áll ehhez szükséges forrás.

1.2.2. A 2024. évi felvételi eljárás tapasztalatai

A felvételi eljárás a 2020-ban bevezetett elektronikus jelentkezési felület használatával zajlott, amelynek finomhangolásához a BTK doktori iskolái is számos javaslattal járultak hozzá.

A kari hivatal a rendszer használatában nagy rutint szerzett, azonban a felvételi bizottságok egyes esetekben nehézkesnek ítélték a használatot, illetve a rendszer nem képes minden doktori iskola sajátosságait kezelni / megjeleníteni (pl. a Nyelvtudományi Doktori Iskola pontozási rendszerét).

A BTK doktori iskolái számára allokált magyar állami ösztöndíjas helyeket sikerült betölteni, sőt a más doktori iskolák által fel nem használt helyek egy részét is arra érdemes, a felvételin magas pontszámot / minősítést elért hallgatók kaphatták meg – ennek köszönhetően 2024 szeptemberében 195 fő (153 magyar állami ösztöndíjas, 12 önköltséges, valamint 29 Stipendium Hungaricum és 1 diaszpóra-ösztöndíjas) kezdhette meg doktori tanulmányait a BTK doktori iskoláiban. Ez a megelőző évhez képest enyhe csökkenést jelent (bár az SH-s belépők száma valamivel magasabb, mint 2023-ban).

A felvételi eljáráshoz kapcsolódóan (a kari Kommunikációs Csoport segítségével és közreműködésével) az egyes doktori iskolák jelentősen frissítették bemutatkozó kisfilmjeiket, és új rövidfilm készült, doktori képzéseinket népszerűsítő.

1.2.3. Komplex vizsgák - eredményesség, tapasztalatok

A korábbi évben bevezetett, a komplex vizsgákra történő jelentkezések benyújtását, illetve azok feldolgozását digitalizáló és automatizáló rendszer további finomhangoláson esett át – a tapasztalatok alapján azonban (főleg a nyári vizsgaidőszakban rendkívül nagy számú jelentkező esetén) további automatizálásra lesz szükség, különösképpen a vizsgák adminisztratív előkészítése terén (pl. jegyzőkönyvek előállítás, jegyzőkönyvek és a vizsgázók személyi anyagának megküldése a KV bizottságoknak, elkészült jegyzőkönyvek érkeztetése, feldolgozása és archiválása).

Hallgatói részről felmerülő problémák:

- jelentkezési határidő elmulasztása (annak ellenére, hogy a doktori iroda minden félévre közzéteszi a határidős feladatok jegyzékét) – hatékonyabb jelző/emlékeztető figyelemfelhívás lenne szükséges;
- a KV eredményét a hallgatók nem látják a HWEB-en, több hallgató kifejezte nemtetszését emiatt. Esetleg NEPTUN fejlesztés lenne szükséges.

1.2.4. Doktoranduszi teljesítmény

A doktoranduszi teljesítmény értékelését az egyes kurzusok oktatói, tudományos és oktatási tárgyak esetében a témavezetők és a programvezetők végezték, a képzési tervekben és a doktori iskolai szabályzatokban foglaltak alapján.

A 2024-es évben kimeneti oldalon a BTK doktori iskolái kiemelten sikeres évet zártak: 104 doktori védés zajlott a Karon, és 105 fő szerzett PhD fokozatot.

Eredményeik alapján a Bölcsészettudományi Karon 38 doktorandusz, illetve 16 doktorvárományos és posztdoktor kutató részesült támogatásban az (előző évi Új Nemzeti Kiválóság Programhoz képest valamelyest megváltozott keret- és feltételrendszerű) Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program keretében.

1.3. A doktori iskola infrastruktúrája

1.3.1. Az oktatás, tanulás, kutatás céljára szolgáló helyiségek, eszközök

A doktori órák és konzultációk az elektronikus tanulmányi rendszerben meghirdetett tantermekben és oktatói szobákban, esetleg (pl. múzeumi, ásatási, levéltári stb. gyakorlati foglalkozások esetén) külső helyszínen zajlanak.

A BTK kiemelten törekszik arra, hogy a doktoranduszok számára méltó kutatási és szociális tereket és lehetőségeket biztosítson – ennek érdekében a BTK egyes intézetei külön doktorandusz szobákat alakítottak ki, más helyeken az intézeti / tanszéki könyvtárakban folyik a kutatómunka. A doktorandusz kutatószobák berendezésére és szükséges (főleg számítástechnikai) eszközökkel történő felszerelésére sajnos kevés forrás áll rendelkezésre. Ennek ellenére az Múzeum krt. 4/A III. emelet 323. terem doktorandusz kutatószoba és közösségi térré való kialakítására történtek törekvések – ennek első lépéseként munkaállomásokat alakítottunk ki. Visszajelzések alapján a hallgatók rendszeresen használják.

A doktori védések lebonyolításához állandó helyszíneként rendelkezésre áll a Múzeum krt. 4/A alagsor 150. konferencia-terem, amely a védéseken kívül további tudományos rendezvényeknek, egyéb szakmai és közösségi programoknak is otthont ad. A terem informatikai felszereltségének fejlesztését (egy interaktív kijelző beszerzését) az EKÖP kari keretéből tervezzük megvalósítani.

1.3.2. Könyvtár, szakirodalom, informatikai rendszerek stb.

A doktoranduszok hozzáférnek az ELTE könyvtári hálózatának szolgáltatásaihoz, így az online adatbázisokhoz is. Az elérhető adatbázisok körének bővítése kívánatos.

A Trefort-kert wifi-hálózatának hiányosságai miatt a hozzáférés ezekhez a szolgáltatásokhoz helyenként akadozó – a korábbi évekhez viszonyítva azonban fejlődés tapasztalható.

Az EKÖP pályázatok nyertesei (doktoranduszok, doktorvárományosok és posztdoktorok) saját kutatási projektjeikhez kapcsolódó szakirodalmi tételekkel gazdagították a BTK kari könyvtári hálózatának tagkönyvtárait – az EKÖP megváltozott feltételrendszere miatt (a nyerteseknek nincs külön dologi kerete – cserébe magasabb az ösztöndíj) erre már nincs mód.

1.4. A doktori iskola kapcsolatrendszerét érintő változások

1.4.1. Hazai és nemzetközi együttműködések, tudományos kapcsolatok

A formális megállapodásokon kívül a doktori iskolák félállású, vagy külsős oktatói / témavezetői, illetve tudományos munkakörben dolgozó hallgatói révén számos tudományos együttműködés alakult ki hazai társ-egyetemekkel és kutatóhelyekkel (fővárosi és vidéki levéltárak, múzeumok, minisztériumok, háttérintézmények stb.). Sajnos a Kar anyagi helyzete nem teszi lehetővé, hogy a doktori képzésben részt vevő külső oktatók számára méltó anyagi megbecsülést jelentő óradíjat tudjunk fizetni. Dékáni döntés alapján viszont emelkedett a doktori eljárásokban közreműködő külsős bírálók tiszteletdíja.

A nemzetközi együttműködésben megvalósuló, kettős témavezetésű doktori képzések és fokozatszerzésekre irányuló megállapodások tekintetében 2024-ben öt új megállapodást kötöttünk:

- Filozófiatudományi DI: 1 (Universidade Católica Portuguesa)
- Történelemtudományi DI: 4 (École des Hautes Études en Sciences Sociales-lal 2, Sapienza Università di Roma-val 1, Muséum National d'Histoire Naturelle-lel 1).

1.4.2. Nemzetköziesítés

A doktori iskoláink nemzetközi aktivitása továbbra is magasfokú: a doktori iskolák és programok számos fontos nemzetközi rendezvényen vállaltak meghatározó szerepet (immáron Európán kívüli együttműködések is magában foglaló Erasmus-kapcsolatok, konferenciák, stb.).

A 2023-ban bevezetett Erasmus+ rövid távú doktori mobilitás a kezdetektől fogva nagy népszerűségnek örvend; több mint 60 mobilitás valósult meg rövid idő alatt, ezzel is élénkítve doktoranduszaink kutatási tevékenységét és elősegítve nemzetközi kapcsolati hálójának bővítését.

A nemzetközi kutatási projekteket a HÖK által kiírt Tudományos és Kutatásszervezési Pályázat segítségével is tudjuk támogatni – ez a lehetőség is sok hallgatót segített hozzá az elmélyült külföldi kutatómunkához, illetve sikeres konferencia-részvételhez.

A doktori iroda munkatársai az Erasmus+ staff mobility lehetőséget kihasználva Európa-szerte, illetve a tengerentúlon tettek látogatást partnerintézményekben, ahol a doktori képzés tartalmi, infrastrukturális és (képzés)szervezési vonatkozásait tanulmányozták, stratégiai együttműködések alakítottak ki, és gyűjtöttek jógyakorlatokat.

2024-ben folytatódott az előző évben indult partnerség a Houstoni Egyetemmel: tavaly a doktori képzés és az innovációs tevékenységek egybefűzésének lehetőségeivel ismerkedtünk, illetve lefektettük a további tudományos (hallgatói és oktatói mobilitást is magában foglaló) együttműködés alapjait. 2024-ben 2 PhD-hallgató és egy oktató vett részt a programban.

2024-ben, az ELTE Afrika-stratégiájához kapcsolódóan lépéseket tettünk a tanzániai Dar es Salaam-i Egyetemmel már meglévő kapcsolatok kibővítése céljából: a történelemtudományok mellett a közeljövőben a nyelvtudományok területén is szorosabbra kívánjuk fűzni az együttműködést a két intézmény között.

A külföldi hallgatókat képviselő international student representative kezdeményezésére szakmai és szociális-integrációs, közösségépítő programsorozatunk 2024-ben is folytatódott. A külföldi hallgatókkal kapcsolatos ügyek megfelelő kézbentartása érdekében 2023 nyarán új munkatárs kapcsolódott be a doktori iroda kötelékébe – ez jelentősen előremozdította nemzetköziesítési törekvéseinket (amelyeket a Nemzetközi Kapcsolatok Irodájával szoros együttműködésben tervezünk és hajtunk végre).

Az aktív hallgatói létszámadatok alakulása:

	2021/22/2	2022/23/1	2023/24/1	2024/25/1
Stipendium Hungaricum / SH at risk stb. ²	87	113	119	130
SH disszertációs öd.	8	5	4	16
Erasmus beutazó	5	0	4	7
Vendéghallgató	3	6	11	4

A SH szempontjából kedvezőtlen fejlemény a BTK doktori iskoláink szempontjából a SH-t működtető szervezet STEM-területet preferáló stratégiája, amely kevesebb ösztöndíjas létszámot allokál a bölcsészettudományi képzésekre jelentkezők számára. Ez szerencsére a 2024-es felvételi eredményességünket nem befolyásolta, hovatovább több SH-s hallgató kezdhetette meg tanulmányait 2024 őszén.

² SH, SH at risk, SH részképzés, Diaszpóra felsőoktatási ösztöndíj

2. A doktori iskolák 2024. évi működésének értékelése

2.1. A doktori iskolai képzés jogszabályi/szabályzati háttere

A járványhelyzet miatt a doktori képzésre vonatkozó jogszabályi háttér korábban nem tapasztalt sebességgel változott – ezzel a változások szabályzati lekövetése, illetve az érintettek megfelelő módon történő tájékoztatása alig tudta tartani a tempót. Kijelenthető, hogy erőfeszítéseinknek köszönhetően az adminisztratív fegyelem javult. Ezt elősegítendő – a Doktorandusz Önkormányzattal együttműködve – tájékoztatókat tartottunk magyar és angol nyelven egyaránt, és naprakészen tartjuk a honlapon elérhető információs felületeinket, „doktori kisokost” készítettünk a könnyebb áttekinthetőség érdekében.

A legfontosabb szabályzatalkotási tevékenység a 2023-as évben a doktori képzés be- és kimeneti oldalán a nyelvismerettel kapcsolatos részletszabályokat érintette. A BDT álláspontja szerint a bemeneti oldalon nem indokolt a követelmények leszállítása – sőt: vannak olyan (jellemzően angol munkanyelvű) programok, ahol a C1 szintű nyelvismeret elvárt.

A 2024-es évben a kimeneti oldal vonatkozásában a BDT áttekintette a doktori fokozat megszerzéséhez szükséges második nyelv ismeretének igazolását érintő (nyelvi méréssel kapcsolatos) szakmai és adminisztratív problémákat, illetve az egyes doktori iskolák vonatkozó álláspontját és gyakorlatát. Szem előtt tartva a nyelvi mérés szakmai szempontjait, továbbá minőségbiztosítási és gyakorlati alkalmazhatósági aspektusokat, a BDT módosította a kari szabályzatot, (felmenő rendszerben) kivezetve egy olyan nyelvismeret-igazolás típust, amely minőségbiztosítási szempontból aggályosnak tekinthető, illetve pontosítva a szabályzatban szereplő megfogalmazásokat.

2024 decemberében újabb fontos jogszabálmódosítás született a doktori értekezések leadási határidejének meghosszabbítása vonatkozásában – a doktori szabályzatok ezt lekövető módosítása 2025 első felében esedékes.

2.2. A doktori iskola minőségbiztosítási politikája

A doktori iskolák a BDT által is elfogadott minőségbiztosítási alapelvek alapján folytatják mindennapi tevékenységüket. Ezen túlmenően az egyes DI szabályzatok is tartalmazznak a minőségbiztosítással kapcsolatos sajátos irányelveket.

A DI-k adminisztrációja havi rendszerességgel ellenőrzi a doktori adatbázisban a DI megfeleléseit, így az esetleges javításokat időben és folyamatosan el lehet végezni.

2.3. Minőségbiztosítási feladatok, elért minőségcélok a doktori iskolában

A MAB kivonulásával (szerepének átértelmezésével) a DI-k bizonyos értelemben magukra maradtak egyes minőségbiztosítási alapelvek lefektetése és megvalósítása terén. Ebből a felismerésből kiindulva, a mindennapi tapasztalatokat is figyelembe véve, a BDT céljául tűzte ki a BTK kari doktori szabályzatának kiegészítését egy minőségbiztosítási melléklettel, amely részben a korábban MAB-irányelvek által szabályozott kérdésekben, részben pedig az ESG2015 alapján álló témakörökben kíván iránymutatásokat és belső szabályokat megfogalmazni a doktori képzés és fokozatszerzés vonatkozásában. A 2021-es évben a szándék kinyilvánításán túl a BDT a

dokumentum kidolgozására ad-hoc bizottság felállítása mellett döntött (a DÖK és a Minőségügyi Iroda vezetőjének bevonásával), illetve előzetesen meghatározta azokat a legfontosabb csomópontokat, amelyeket a dokumentumban tárgyalni szükséges. A kidolgozással kapcsolatos operatív munka felelevenítése fontos adósságunk, különös tekintettel a 2025-ben esedékes intézményi és doktori iskolai akkreditációs eljárásra.

A DI-k a mindennapi működésük során figyelemmel kísérik azokat a kérdés- és ügyköröket, amelyek a minőségpolitika javítását előremozdíthatják. A DI tanácsok ezeket a kérdéseket rendszeresen tárgyalják, és amikor szükséges, módosítják a DI szabályzatokat, belső eljárásrendeket, illetve javaslatot tesznek magasabb szintű szabályzatok módosítására. Ennek során felhasználják az ELTE Minőségügyi Iroda által készített OHV-felmérés adatait és információit is, amelyek fontos visszacsatolást jelentenek a DI-k, illetve a doktori adminisztráció működésével kapcsolatosan.

Ennek eredményeképpen pl. egységes irányelveket és eljárásrendeket rendszeresítettünk a programvezetői pályázatok lefolytatása és értékelése, valamint az oktatói, témahirdetői és törzstag felterjesztések elbírálása során (a felterjesztők dolgát megkönnyítő űrlapok kidolgozásával és közzétételével). Megtettük továbbá az első lépéseket a témavezetői munka minőségének biztosításával és fejlesztésével kapcsolatos szabályozások és eljárásrendek kidolgozásának irányába is.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben megszorodtak a problémás ügyek, amelyek a mesterséges intelligencia (MI) használatával és a plágiummal kapcsolatosak, a BDT szükségesnek tartotta, hogy – központi (egyetemi) szabályozás hiányában – irányelveket fogalmazzon meg és tegyen közzé (magyar és angol nyelven egyaránt). A tudományos és kutatásszervezési ügyek dékánhelyettese a doktori irodával közösen, a Nyelvtudományi DI-t is bevonva, állásfoglalás-tervezetet készített, amelyet a BDT tagjai, tudományterületi sajátosságaikat figyelembe véve, véleményeztek szövegszerű módosítási javaslatokat megfogalmazva. A közösen elfogadott (angol és magyar nyelvű) állásfoglalást neptun-üzenet formájában minden hallgatónak eljuttattuk, és a honlapon publikáltunk.³

³ A BDT által készített állásfoglalást a Bölcsészettudományi Kar átvette és kari szintű irányelvként használja.